

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku R. O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P.
o zwrot zasiłku chorobowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 26 stycznia 2016 r., sygn. akt III Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Odwołujący się R. O. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 stycznia 2016 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 372 ze zm., dalej ustawa zasiłkowa), przez uznanie, że czynności odwołującego się, polegające na podpisywaniu dokumentów finansowych w okresie niezdolności do pracy, stanowią wykonywanie pracy zarobkowej, co skutkuje utratą przez powoda prawa do zasiłku chorobowego w okresach objętych zaskarżoną decyzją, pomimo że działania te miały charakter zachowawczy i wiązały się z koniecznością wykonywania obowiązków formalnoprawnych wynikających z

rodzaju prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej oraz zapewnieniu ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, gdyż „w dorobku orzeczniczym Sądu Najwyższego można odnaleźć wyroki, w których niniejszy Sąd pochylił się nad kwestią ustalenia zakresu pojęcia pracy zarobkowej w rozumieniu w art. 17 ust. 1 u.ś.p. W dalszym ciągu jednak w/w termin budzi poważne wątpliwości i wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, w tym także Sądu Najwyższego, powodując diametralnie różne orzeczenia” .Skarżący wskazał także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem „W niniejszej sprawie kluczowym problemem jest rozwikłanie problemu: czy aktywność podmiotu prowadzącego jednoosobową działalność gospodarczą (i będącego jednocześnie pracodawcą) wynikającą z uprzednio zaciągniętych zobowiązań w trakcie trwania zwolnienia lekarskiego jest podstawą do pozbawienia go prawa do zasiłku chorobowego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego

orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wbrew twierdzeniom skarżącego, nie istnieje rozbieżność w prezentowanej w orzecznictwie sądowym wykładni art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Poglądy zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w żadnym razie nie pozostają we wzajemnej sprzeczności, albowiem tak samo interpretują użyte w tym przepisie pojęcie „pracy zarobkowej”, za którą nie uznaje się jedynie sporadycznej, wymuszonej okolicznościami, aktywności zawodowej (por. wyroki z dnia 7 października 2003 r., II UK 76/03, OSNP 2004 nr 14, poz. 247 z dnia 9 października 2006 r., II UK 44/2006, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 295; z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 710/00, OSNP 2003 nr 20, poz. 498).

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Jak zaznaczył, jest tak w przypadku, gdy chodzi o zachowania o charakterze incydentalnym. Tylko zatem sporadyczna, wymuszona okolicznościami, aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego (wyrok z dnia 9 października 2006 r., II UK 44/06 (OSNP 2007 nr 19-20, poz. 295). W wyroku z dnia 15 czerwca 2007 r., II UK 223/06 (OSNP 2008 nr 15–16, poz. 231), Sąd Najwyższy wskazał z kolei, że podpisywanie dokumentów w imieniu spółki przez prezesa jej zarządu w trakcie przebywania na zwolnieniu lekarskim, choć były inne osoby uprawnione do ich podpisywania, stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych

z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i wobec tego powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego.

Stanowisko to potwierdza również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., II UK 186/11 (LEX nr 1216851), bowiem z jego stanu faktycznego wynika, że cała aktywność zawodowa wnioskodawczynie ograniczyła się do podpisania kilku faktur przygotowanych przez zatrudnionych. Także w wyroku z dnia 6 maja 2009 r., II UK 359/08 (OSNP 2011 nr 1-2, poz. 16) ustalono, że wnioskodawczynie nie wykonywała w trakcie zwolnień lekarskich pracy zarobkowej, bo nie nadzorowała zatrudnionych pracowników, nie obsługiwała klientów, nie dokonywała zaopatrzenia sklepu, a zatem nie zajmowała się takimi czynnościami, które towarzyszą rodzajowi prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, a jedynie podpisywała dokumenty finansowe sporządzone przez inną osobę. W ten pogląd wpisuje się także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2004 r., II UK 49/04 (niepublikowany), w którym z ustaleń faktycznych wynikało, że ubezpieczona przed chorobą obsługiwała klientów w sklepie, jeździła po towar i odbierała go od dostawców i wykonywała czynności administracyjnoprawne, a podczas niezdolności do pracy tylko podpisywała niektóre faktury i jedną umowę, której ważność zależała od jej podpisu, oraz konsultowała się z współwłaścicielem.

Odnosząc się natomiast do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). W tej kwestii zaś oczywistej zasadności skargi zauważyć należy, że nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje, że Sąd Okręgowy,

dokonując oceny prawnej ustalonego w sprawie stanu faktycznego, w pełni respektował taką właśnie wykładnię art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, skoro przyjął, że odwołujący się w okresach orzeczonej niezdolności do pracy w sposób stały, a nie incydentalny wykonywał bieżące czynności związane z prowadzeniem swoich firm, zakres jego czynności nie uległ zmianie, z wyjątkiem zaniechania fizycznej obecności w firmie R..

Poza tym, wymaga podkreślenia, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość powoływania się na oczywistą zasadność skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.